

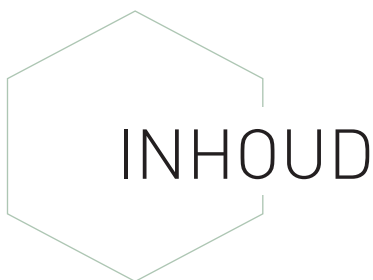
VERS --- GEDICHT

**LEER DE KUNST.
ONTDEK JE STIJL.
SPREK JE UIT.**

Rayna Hutchinson en Samuel Blake,
oprichter en hoofdredacteur van *Her Heart Poetry*

MUSE
Amersfoort, 2020

INHOUD

INLEIDING	5
DEEL 1 De geschiedenis van poëzie	9
Hoofdstuk 1 Poëzie in vogelvlucht: een inleiding tot de poëzie	11
Hoofdstuk 2 Dichters van nu: hedendaagse poëzie	15
Hoofdstuk 3 <i>Spoken word</i> : gaat verder dan pen en papier alleen	19
Hoofdstuk 4 Waarom we schrijven: zo vind je je eigen stem.	24
DEEL 2 Dichten als ambacht	33
Hoofdstuk 5 Gebruik je gereedschap: thema's, beelden, metaforen, vergelijkingen en interpunctie	35
Hoofdstuk 6 Woordkeus: waarom jouw woorden belangrijk zijn	47
Hoofdstuk 7 Redigeren en reviseren: hoe je door je werk te redigeren een betere dichter kunt worden	57
DEEL 3 Schrijfoefeningen en -activiteiten	67
Hoofdstuk 8 Schrijfoefeningen	69
Hoofdstuk 9 Dichtvormen	203
Hoofdstuk 10 Zo kom je van je writer's block af	224
DEEL 4 Je werk delen met de wereld	231
Hoofdstuk 11 Traditionele publicatiemogelijkheden	233
Hoofdstuk 12 De gereedschapskist voor #digitalpoets	240
APPENDIX Gids met alle platforms	248

INLEIDING

Inkt
borrelt op
uit mijn pen,
bevlekt mijn vingers met
gedichten.

5

Jeuken jouw handen ook vaak om een gedachte of gevoel in woorden en inkt te vatten? Droom je ervan om een bekende dichter te worden? Het maakt niet uit of je net komt kijken of alleen wat inspiratie zoekt, of je vrije verzen schrijft of rijmt, je gedichten kort of lang zijn, je jouw werk al met anderen deelt of nog moed aan het vatten bent – *Vers gedicht* is er speciaal voor jou. Het dichtgereedschap en de schrijfoopdrachten in *Vers gedicht* zijn bedoeld om jou als dichter in de dop meer kennis over poëzie bij te brengen en een betere dichter van je te maken. We leiden je van onder de herfstbladeren het volle zonlicht in en geven je vleugels, zodat je als volleerd dichter jouw dichtkunsten, jouw waarheid en jouw stem met de wereld kunt gaan delen.

Om je zo goed mogelijk op weg te helpen, hebben we *Vers gedicht* in vier delen onderverdeeld. In deel 1 vind je een korte geschiedenis van de dichtkunst en van de stemmen die bepalend zijn geweest voor deze kunstvorm: van een beroemd dichter als Homerus, die de basis legde voor de poëzie zoals we die vandaag de dag kennen, tot moderne dichtvormen – korte maar krachtige gedichten, of gedichten die van de bladzijde zijn losgekomen in de vorm van *spoken word*. We helpen je ontdekken wat jouw stem uniek maakt en hoe je dat kunt omzetten in gedichten om trots op te zijn.

6

Zodra je je stem gevonden hebt, helpen we je een betere dichter te worden. Deel 2 is jouw gids tot de sleutelbegrippen uit de poëzie en bevat activiteiten om je deze concepten eigen te maken. We leren je de grondbeginselen van grammatica en interpunctie, alles wat niet mag ontbreken in de gereedschapskist van een dichter: woordkeus, rijm, metrum en metaforen. Voor je het weet gebruik je levendige metaforen om dit boek te beschrijven: is het een uit hout gesneden vaartuig, dat lezers door de dichtkunst loodst als een schip zijn bemanning over woeste zeeën? Of is het de beduimelde landkaart van een piraat, die je de weg wijst naar een kostbare schat (namelijk: gepubliceerd worden). In de poëzie zijn de mogelijkheden onbegrensd. We brengen je ook de basisbeginselen van het redigeren bij, dus je hoeft niet bang te zijn dat je een perfecte post met een dijk van een gedicht verpest met één eigenwijze letter die op de verkeerde plek terecht is gekomen.

In deel 3 kun je alles wat je over jezelf en over poëzie hebt geleerd toepassen in zeventig unieke, interactieve schrijf oefeningen. Vorm de betekenis van een prachtig en ongewoon woord om tot een kort gedicht over afstand, of bestudeer de vormen en kleuren op een foto en zet die gedachten vervolgens op papier. Last van een *writer's block*? Geen zorgen – deze oefeningen brengen je creativiteit weer aan het stromen!

Tijdens het laatste gedeelte van onze creatieve reis gaat alle aandacht uit naar het delen van je gedichten, van traditionele publicatiemogelijkheden en dichtwedstrijden tot sociale media als Instagram, Twitter en Facebook. In deel 4 vind je een uitgebreide gids die je helpt jouw woorden, en de emoties erachter, digitaal op papier te zetten en online meer volgers te krijgen. Kortom, alles wat je nodig hebt om je werk en naam meer bekendheid te geven! *Vers gedicht* is een wegwijzer die je helpt je eigen stem en een plek in de groeiende online dichterscommunity te vinden. Jouw reis begint hier!

De geschiedenis van poëzie

Veel mensen hebben wel ergens een schoenendoos met oude foto's, dagboeken en gedichten in de kast liggen, gemaakt door hun jongere zelf. Wordt het niet eens tijd om die doos tevoorschijn te halen? Stof hem af en houd je pen in de aanslag, want de poëzie bloeit in dit digitale tijdperk als nooit tevoren! Poëzie is een aloude traditie van dichten en voordragen. Doe mee! En ontdek hoe jij als eenentwintigste-eeuwse dichter met dit prachtige erfgoed verbonden bent.

9

In deel 1 leggen we de basis waarmee jij, als dichter in de dop, dit creatieve, en mogelijk rijmende avontuur kunt aangaan! Leer alles over het rijke verleden van de dichtkunst en hoe dat verleden relevant kan zijn voor jouw ervaring als dichter in de eenentwintigste eeuw. Ook zet je je eerste passen op weg naar het vinden van je eigen stem, zodat je er na het lezen van dit hoofdstuk klaar voor bent om je op de wereld van de hedendaagse, digitale poëzie te storten. Aan de slag!

HOOFDSTUK 1

Poëzie in vogelvlucht: een inleiding tot de poëzie

Als iemand aan jou vraagt: ‘Wat is poëzie?’, wat is dan jouw antwoord? En misschien wel belangrijker: kun je dat op zo’n manier uitleggen dat de ander dat na jouw uitleg begrijpt en waardeert? Poëzie is ontzettend moeilijk te definiëren, omdat poëzie voor iedere persoon iets anders betekent. Voor de één zijn simpele kinderrijmpjes een vorm van poëzie: verhalen die kinderen leren om te delen, risico’s te nemen en aardig te zijn. Voor een ander vertelt poëzie ons iets over onszelf en onze plek in de wereld: poëzie laat zien wat het betekent om eerlijk en kwetsbaar te zijn, vertelt verhalen die inspireren tot dapperheid en lef en helpt bij het aansnijden van ongemakkelijke onderwerpen. Waarom schrijven, lezen en waarderen mensen poëzie? De redenen lopen uiteen, maar in alle gevallen is het effect van poëzie hetzelfde: het gaat om de expressie. In dit hoofdstuk bekijken we de poëzie als het ware door een groothoeklens, om het grotere geheel te kunnen zien. Eerst lees je alles over de geschiedenis van de poëzie, zodat je weet waar poëzie vandaan komt. Vervolgens laten we je kennismaken met alle mogelijke vormen van poëzie, en tot slot keren we terug naar gedichten uit de eenentwintigste eeuw, waarin zelfs de moeilijkste onderwerpen invoelbaar kunnen worden gemaakt.

'LANG, LANG GELEDEN...'

Voordat er smartphones, tablets, computers en typemachines bestonden, schreven de mensen hun gedichten op bladeren of stukken boombast. Alleen als dichters heel goed waren, werden hun gedichten in steen gebeiteld. Geen wonder dat er nog maar weinig van hun werk over is!

KEN JE KLASSIEKERS

12

Er zijn millennia verstreken sinds expressie onderdeel werd van ons mens-zijn, en sindsdien hebben er op het gebied van geneeskunde, onderwijs, technologie en op talloze andere vlakken enorme ontwikkelingen plaatsgevonden. Maar er zijn van die dingen, waarvoor zelfs na 2000 jaar technologische vooruitgang het wiel niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden. Ook de dichtkunst kent innovatie, maar in grote lijnen zijn de dichtvorm en manier van schrijven die in het klassieke tijdperk ontstonden vandaag de dag nog steeds in gebruik. We branden onze gedichten weliswaar niet meer in hout en we beitelzen ze ook niet meer in steen, maar in de basis is poëzie weinig veranderd sinds Homerus zijn epische dichtwerken de Ilias en de Odyssee voor het eerst voordroeg.

Mogelijk brengt de term 'episch' je in verwarring, aangezien we dat woord nu vaak op een heel andere manier gebruiken: 'Het was een epische avond' of 'Ik heb episch gefaald'. In de tijd dat de Griekse dichter die we kennen als Homerus zijn gedichten componeerde, werd onder een 'epos' een groots verhaal verstaan, waarin de geschiedenis van een bepaalde regio, held of legende werd verteld (in enigszins opgesmukte vorm). Wie ooit Homerus heeft gelezen, weet hoeveel de Ilias en de Odyssee op een roman lijken. De Odyssee alleen al is meer dan vierhonderd bladzijden dik. Het zal je misschien verbazen, maar in de tijd van Homerus rymde een epos meestal niet en werd het voorgedragen in plaats van opgeschreven. Laat dat maar eens tot je

doordringen. Wanneer heb jij voor het laatst uit je hoofd een verhaal van twintig bladzijden voorgedragen? Of van vierhonderd?

En Homerus was niet eens de eerste die dit deed! Poëzie bestaat al zo lang, dat niemand meer zeker weet wanneer het eerste gedicht werd voorgedragen. Poëzie is een kunstvorm die door mensen met allerlei verschillende achtergronden is gebruikt ter lering, vermaak en inspiratie. Het alfabet leren? Daar zijn rijmpjes voor. Heb je een baaldag en heb je een vrolijk liedje nodig om jezelf wat op te beuren? Geen enkel probleem. Je zult zien dat het bijna onmogelijk is om een situatie te bedenken waar door iemand op enig moment in het verleden géén gedicht over is geschreven. Dat is niet zo gek. Mensen zijn zeer expressieve wezens, en omdat de maatschappij zich continu ontwikkelt en wij als mensen in contact staan met de wereld om ons heen, doen we constant nieuwe ervaringen op. Het is dus logisch om die gebeurtenissen niet alleen vast te willen leggen, maar om er ook waardering voor te hebben, omdat zulke gebeurtenissen unieke inzichten opleveren.

13

ALS JE DACHT DAT JAARTALLEN ONTHOUDEN LASTIG WAS

Een liedtekst telt gemiddeld 256 woorden. De Engelse vertaling van *De Odyssee* van Homerus bevat bijvoorbeeld 117.319 woorden: dat is evenveel als 458 liedjes!

Neem bijvoorbeeld de zeer getalenteerde Rupi Kaur. Zij gaf in 2014 in eigen beheer haar debuut *Melk en Honing* uit en werd een van de populairste dichters van haar generatie. In het werk van Rupi Kaur komen vaak ongemakkelijk onderwerpen aan bod, en zelfs taboes als geweld, verlies, misbruik en feminisme. Omdat Kaur haar gedachten en gevoelens in gedichten verpakt, worden deze herkenbaar, ontstaat er ruimte voor discussie en biedt zij haar lezers de kans om te leren

en te groeien. Met gedichten kun je hele moeilijke aspecten van het leven, de meest verschrikkelijke dingen, transformeren in iets waar je om kunt lachen of van kunt leren, in iets dat waardering oproept.

DAT IS NOG EENS EPISCH!

Het oudst bekende gedicht is een Mesopotamisch epos van meer dan vierduizend jaar oud. Het Gilgamesh-epos vertelt het verhaal van de koning en halfgod Gilgamesh, die met zijn blote handen de muren van zijn stad verder naar elkaar toe trok om zo zijn volk voor de dood te behoeden. Hij legde de lat voor Homerus en zijn helden daarmee behoorlijk hoog!

14 Dat de poëzie rijk is aan diversiteit, complexiteit en creativiteit wordt duidelijk wanneer je twee dichters als Homerus en Rupi Kaur, die elkaars uitersten lijken te zijn, met elkaar vergelijkt. Nu is het tijd om de aandacht te verleggen naar jou en jouw werk als hedendaagse dichter, en naar alles wat jij kunt doen om net zo bekend worden als al die andere grote namen uit de geschiedenis van de poëzie. Ben je er klaar voor?